

Inbreng Netbeheer Nederland Rondetafelgesprek Betaalbare energierekening bij huishoudens 9 april 2025

Netbeheer Nederland maakt zich zorgen over de oplopende energiekosten voor zowel gas, warmte als elektriciteit. Om de elektriciteitskosten voor huishoudens betaalbaar te houden, pleit Netbeheer Nederland voor:

- 1. Meer grip op de energierekening.** Voer een alternatief tariefstelsel in waardoor 66% van de huishoudens erop vooruit gaat. Zo gaat bijvoorbeeld een modaal huishouden tot circa 278 euro per jaar minder betalen aan de nettarieven. Bovendien biedt een alternatief tariefstelsel de mogelijkheid om in 2030 naar schatting 700.000 extra woningen aan te sluiten op het net.
- 2. Netbewuste maatregelen als voorwaarde voor stimulerings- en subsidiebeleid.** Daarmee creëren we meer ruimte op het elektriciteitsnet en kunnen we meer woningen aansluiten op het net.
- 3. Het energiesysteem betaalbaar houden door de uitrol van warmtenetten te versnellen.** Snel duidelijkheid over de Wcw is daarvoor cruciaal.

Modaal Huishouden – Energieverbruik en Kosten

Een modaal huishouden in een rijwoning uit de jaren 70 met een HR-ketel voor verwarming

Jaarverbruik
⚡ 2.801 kWh

Kostenvergelijking

Inleiding

Onze energie-infrastructuur is de ruggengraat van onze samenleving en een randvoorwaarde voor belangrijke doelen zoals woningbouw, verduurzaming en energieonafhankelijkheid. De vraag naar elektriciteit is de afgelopen jaren, zowel bij huishoudens als de industrie, in recordtempo gestegen. De energiecrisis en de hoge gasprijzen hebben de overstap naar elektrische alternatieven versneld. Dit is goed voor de energie-onafhankelijkheid van Nederland, maar het legt wel een veel grotere druk op de elektriciteitsinfrastructuur. Dit leidt steeds vaker tot knelpunten, oftewel netcongestie, zoals wanneer er te veel elektriciteit wordt verbruikt of teruggeleverd door zonnepanelen.

Netbeheerders investeren daarom in hoog tempo en op grote schaal. Uit onderzoek blijkt dat uitstel van deze investeringen leidt tot hogere maatschappelijke kosten. De benodigde investeringen in het net worden via nettarieven over decennia afgeschreven, wat terugkomt op de energierekening. Op de lange termijn zorgen deze investeringen voor een betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem. Tegelijkertijd begrijpen we dat de energierekening nú al onder druk staat. Dat vraagt om maatregelen om kostenstijgingen te dempen. Uit onderzoek van BCG en het IBO blijkt dat we tot 30 miljard euro kunnen besparen door slimmer om te gaan met het net en door integrale systeemkeuzes te maken. Dit kan de tariefstijgingen beperken en aansluitingen sneller realiseren. Toch blijft de uitdaging groot. De verdere elektrificatie zal de energierekening verhogen, maar niets doen leidt tot nog hogere kosten. Versneld bouwen en efficiëntere keuzes maken is noodzakelijk om de lasten te beheersen. Dit vraagt om politieke keuzes: hoe verdelen we de kosten en zorgen we tegelijkertijd voor een betaalbare, duurzame en betrouwbare energievoorziening?

Om energie voor huishoudens betaalbaar te houden is het van belang dat wordt ingezet op onderstaande maatregelen.

- **Stimuleer het beter benutten van het elektriciteitsnet:** We kunnen het net efficiënter gebruiken door een ander tariefmodel in te voeren en subsidies te koppelen aan voorwaarden die slim gebruik van het net bevorderen, zoals het verminderen van piekverbruik.
- **Focus op het totale energiesysteem:** Kijk verder dan alleen het elektriciteitsnet en kies voor de uitrol van warmtenetten waar dit kostenefficiënt is. Dit zorgt voor een betere afstemming tussen verschillende energiebronnen, wat de kosten verlaagt.

Meer grip op de energierekening

Op dit moment zijn de netwerkkosten (het vaste deel van de energierekening dat een huishouden aan de netbeheerder betaalt) gelijk voor bijna alle huishoudens, ongeacht hoeveel en wanneer ze elektriciteit gebruiken. Huishoudens met een laag verbruik belasten het elektriciteitsnet nauwelijks, maar betalen in verhouding veel meer netwerkkosten dan grotere huishoudens die met net-intensieve apparaten, zoals elektrische auto's en warmtepompen, meer gebruik maken van het net.

Met een tariefstructuur die zowel tijds- als verbruiksgedreven is, kunnen huishoudens meer grip krijgen op hun energierekening. Huishoudens met een relatief laag verbruik gaan in het nieuwe tariefstelsel minder betalen dan onder het huidige model. Dit komt ongeveer twee derde van de huishoudens ten goede in 2030. Voor huishoudens met een hoger verbruik en sterke elektrificatie zullen de kosten mogelijk toenemen. Echter, zij krijgen ook meer mogelijkheden om hun kosten te verlagen door slim gebruik van hun apparatuur. Bijvoorbeeld door het toepassen van energie-besparende maatregelen, slimme sturing van de warmtepomp en slim laden van elektrische voertuigen via HEMS-systemen (home energy management systems). Deze huishoudens kunnen hun netkosten aanzienlijk verlagen, soms zelfs tot onder het oorspronkelijke nettatarief.

Ons doel is om huishoudens maximale grip te geven op hun energierekening, zodat zij deze kunnen verlagen. Het is uiteraard belangrijk dat een nieuw tariefmodel begrijpelijk en uitvoerbaar is. We hebben de zorgen uit de Tweede Kamer gehoord en delen deze. In samenwerking met het Rijk, marktpartijen en maatschappelijke organisaties werken we de komende tijd hard aan een tariefmodel dat zowel begrijpelijk en uitvoerbaar is, de netimpact optimaliseert en huishoudens zoveel mogelijk controle geeft over hun energiekosten.

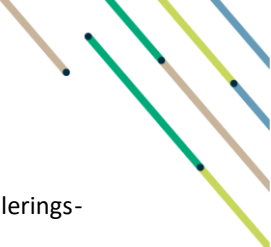
We vragen daarom aan de politiek om:

- De nut en noodzaak te onderschrijven van een alternatief tariefstructuur om de energierekening betaalbaar te houden.

Netbewuste maatregelen als voorwaarde voor stimulerings- en subsidiebeleid

Uit onderzoek van [TNO](#) blijkt dat slimme net-intensieve apparaten een grote potentie hebben om overbelasting van het laagspanningsnet tegen te gaan. Een slimme warmtepomp, die het energieverbruik afstemt op de beschikbare netcapaciteit, kan overbelasting voorkomen en zou per 2026 als eis in de ISDE kunnen worden opgenomen. Door netbewust bouwen daarnaast de standaard te maken, worden woningen en gebouwen daarnaast zodanig ontworpen dat ze het elektriciteitsnet minimaal belasten. Een verhoging van het ISDE-budget in 2026 kan er bovendien voor zorgen dat de isolatiegraad van (huur)woningen verbetert, waardoor energie wordt bespaard. Door enkel de aanschaf van netbewuste laadpunten op te nemen in de Subsidieregeling Private Laadinfrastructuur bij bedrijven (SPRILA), wordt de verduurzaming van bedrijven direct gekoppeld aan het tegengaan van netcongestie.

Kortom, door het huidige stimulerings- en subsidiebeleid integraal te benaderen en netbewust als randvoorwaarde te koppelen aan al deze regelingen, kan er een significante bijdrage worden geleverd aan het verlagen van de druk op het elektriciteitsnet. Tegelijkertijd worden de juiste prikkels gegeven om de energietransitie voort te zetten. Dit draagt bij aan een betaalbare energierekening voor huishoudens, zowel op de korte als de lange termijn.

Netbeheer Nederland roept daarom op netbewust als randvoorwaarde te koppelen aan het huidige stimulerings- en subsidiebeleid:

- Maak slimme warmtepompen per 2026 de norm in de iSDE;
- Vertaal netbewuste nieuwbouwprincipes naar BENG-normen;
- Verhoog de iSDE voor isolatie;
- Geen subsidie aan thuisbatterijen tot er afspraken zijn gemaakt over netbewuste inzet.

Het energiesysteem betaalbaar houden door de uitrol van warmtenetten te versnellen

Het betaalbaar energiesysteem van de toekomst bevat een mix van verschillende energiedragers. Het is die combinatie die het systeem zo sterk maakt, omdat zo de druk op de energienetten verdeeld wordt. Naast het belang van groen gas en waterstof, zijn ook warmtesystemen van cruciaal belang voor het toekomstig energiesysteem: ze verminderen immers de toenemende vraag naar capaciteit op het elektriciteitsnet in wijken en op de juiste plek zijn warmtesystemen maatschappelijk gezien de goedkoopste optie. Netbeheer Nederland herkent daarbij de waarschuwing van de Algemene Rekenkamer, dat warmtenetten duurder worden als huishoudens, in wijken waar een warmtesysteem het beste alternatief zijn, juist een warmtepomp nemen. Nu al zien de netbeheerders een toename van het aantal warmtepompen in wijken waar potentieel een warmtesysteem is voorzien, met als gevolgen dat het net moet worden verzwakt en een warmtenet minder rendabel wordt.

Impact van warmtenetten op het elektriciteitsnet

Uit een recente gebiedsanalyse van Liander blijkt dat bij optimale inzet van warmtenetten investeringen in het elektriciteitsnet tot 15 jaar kunnen worden uitgesteld. Hoewel de effecten per gebied verschillen, onderstreept dit de potentie van warmtenetten om de druk op het elektriciteitsnet te verminderen.

Een belangrijke randvoorwaarde om de warmtetransitie te versnellen is de Wet collectieve warmte (Wcw). Deze wet biedt de gewenste duidelijkheid waar de sector al zo lang op wacht. Vertraging van de wetsbehandeling zorgt voor extra druk op het elektriciteitsnet en maakt de energierekening alleen maar duurder. Netbeheer Nederland roept op:

- Bied snel duidelijkheid over de Wcw en het beschikbaar stellen van middelen om de (financiële) randvoorwaarden voor warmtesystemen in te vullen.
- Zorg voor het doelmatig inzetten van subsidies voor warmtepompen door geen subsidie toe te kennen aan warmtepompen in wijken waar een warmtenet is beoogd.
- Zorg voor een gelijke waardering voor warmtenetten in het energielabel van woningen zodat collectieve warmteoplossingen niet onterecht benadeeld worden ten opzichte van individuele systemen zoals warmtepompen. Tel daarbij de werkelijke energieprestatie van warmte en koude mee en pas hier het Besluit huurprijzen woonruimte op aan.